

OD DUHOVNOSTI DO RACIONALNOSTI I NATRAG: MOLITVA ZA SPAS CIVILIZACIJE

Dejan Raković

Elektrotehnički fakultet, Beograd
&
Internacionalni anti-stres centar (IASC), Beograd
www.iasc-bg.org.yu

Rezime. Istaknuto je da prelazna stanja individualne svesti predstavljaju odličnu biofizičku osnovu za razumevanje i mentalnu kontrolu transpersonalnih stanja svesti opisanih u različitim ezoterijsko-religijskim tradicijama Istoka i Zapada tokom čitave istorije civilizacije, ukazujući na njihovu realnu prirodu - što može ubrzo dovesti do naučnog razumevanja i empirijske verifikacije čak i fundamentalnih filozofsko-religijskih pitanja - i uspostavljanja novih/starih modela ponašanja baziranih na iskonskim duhovnim moralnim načelima milosrđa. U tome bi odlučujuću ulogu mogle da odigraju sve verske zajednice, kultivišući istinski duhovni moral i apsolutnu međuljudsku, međuetničku i međureligijsku toleranciju, kao i meru ponašanja pojedinaca iz perspektive smrti, odnosno količine generisanih i nereprogramiranih psihosomatskih konflikata do trenutka smrti, koja određuje spiritualnu evoluciju duše umrlog ali i preferencije za individualnu i/ili kolektivnu budućnost potomstva - koju je moguće značajno izmeniti jedino kroz kolektivno upražnjavanje molitve za svoje bližnje i svoje neprijatelje, i sledstveno globalno reprogramiranje prostorno-vremenske mreže kolektivne svesti.

Ključne reči: biofizika; religija & nauka kao dva modusa saznanja; prelazna stanja individualne svesti & molitva; molitva & globalno reprogramiranje kolektivne svesti; religijske & društvene implikacije.

FROM SPIRITUALITY TO RATIONALITY AND BACKWARD: PRAYER FOR SALVATION OF CIVILIZATION

Abstract. It is pointed out that transitional states of individual consciousness represent an excellent biophysical framework for understanding and mental control of transpersonal mystical states of consciousness described in various religious and esoteric traditions of East and West during the history of civilization, implying their real nature - which might soon give rise to scientific understanding and empirical verification of even fundamental philosophical/religious questions - and establishing of new/old models of behavior based on the primeval spiritual moral principles of charity. The key role in this process should have all religious communities, by cultivation of the real spiritual morality and absolute interpersonal, interethnic, and interreligious tolerance, as well as the personal behavior from the perspective of the death, i.e. from the perspective of the quantity of the generated and nonreprogrammed psychosomatic conflicts until the death, which determines not only the spiritual evolution of the deceased soul but also the preferences for individual and/or collective future of the descendants - which can be significantly changed only through collective prayer for fellow-men and enemies, and consequently through global reprogramming of the space-time network of the collective consciousness.

Keywords: biophysics; religion & science as two modes of knowledge; transitional states of individual consciousness & prayer; prayer & global reprogramming of collective consciousness; religious & social implications.

UVOD

Krajem 1998. godine saopšteni su rezultati eksperimentalnih istraživanja na uglednom američkom Djuk univerzitetu o *uticaju molitve* na brzinu postinterventnog kliničkog oporavka akutnih srčanih bolesnika podvrgnutih tzv. koronarnoj angioplastiji. Slučajnim izborom odabrana su imena jedne grupe bolesnika na klinici (a da o tome nisu znali ni oni ni njihovi lekari) i zatim prosleđena sveštenicima u nekoliko različitih religijskih centara u Jerusalimu, Nepal, Francuskoj i SAD, koji su se molili sa njihov oporavak. Potonje kliničke analize su pokazale da su se bolesnici iz ove eksperimentalne grupe oporavljali 1,5 - 2 puta brže od preostalih iz kontrolne kliničke grupe, što je odmah iniciralo planiranje proširenog eksperimenta u pet uglednih medicinskih centara u SAD [1]!

Pomenuti eksperiment svakako je na liniji ponovo probuđenog naučnog interesovanja za *istraživanje fenomena svesti* u poslednjoj deceniji 20. veka (sa ključnim doprinosima i naše naučne sredine u biofizičkom razumevanju elektromagnetno/jonske prirode akupunkturnog sistema i njegove veze sa svešću i psihosomatskim poremećajima, proučavanju EEG korelata različitih izmenjenih i prelaznih stanja svesti, kao i uloge ovih stanja svesti u interakcijama sa makroskopskim i mikroskopskim okruženjem). Procenjuje se da svest danas spada u deset najznačajnijih naučnih problema, a lično ne sumnjam da će biti *centralna naučna tema* čitavog novog milenijuma, zbog neuporedivih implikacija u medicini, psihologiji, biologiji, fizici, tehnici i religiji [2-7].

RELIGIJA I NAUKA KAO DVA KOMPLEMENTARNA MODUSA SAZNANJA

Treba posebno istaći *realnu biofizičku prirodu* religijskih i drugih transpersonalnih iskustava vezanih za prelazna i izmenjena stanja svesti [2-5], što je u skladu sa višemilenijumskim empirijskim iskustvima različitih religijsko/ezoterijskih tradicija Istoka i Zapada. U tom duhu može se govoriti o *dva modusa saznanja* individualne svesti [8]: direktnom (religijsko/kreativnom) i indirektnom (čulno/racionalno posredovanom).

Direktni modus saznanja individualne svesti vezan je za kvantno-gravitaciono mentalno kanalisano tuneliranje i neposrednu komunikaciju kvantno-elektrooptičke akupunkturne mreže individualne svesti sa mentalno adresiranom metom, unutar kvantno-gravitacione prostorno-vremenske mreže kolektivne svesti, bez prostorno-vremenskih barijera (karakterističnim za *prelazna i izmenjena stanja individualne svesti* u religijsko/ezoterijskim transpersonalnim komunikacijama, uključujući anticipaciju u intuiciji, prekogniciji i dubokim kreativnim uvidima [2-5] - koja se povratkom u normalna stanja svesti potom indirektno jezički/umetnički/naučno filtriraju, deformišići time direktno dobijeni informacioni sadržaj - ali im je *biofizička osnova* ista u svim religijsko/ezoterijskim tradicijama, jer je i *kognitivni aparat* ljudi svih tradicija bazično isti [9]).

Indirektni modus saznanja individualne svesti vezan je za komunikaciju svesti sa okruženjem posredstvom prostorno-vremenski ograničenih čulnih senzacija obrađivanih klasično-elektrohemijskim moždanim neuronskim mrežama i racionalno filtriranih u svesni sadržaj aproksimativnim empirijsko/umetničko/naučnim konceptima zavisnim od kulturno/naučne tradicije i obrazovanja pripadnika jedne društvene zajednice (karakterističnim za *normalna stanja individualne svesti* u svakodnevnim komunikacijama, dodatno *filtrirana* moždanim proširenim retikularno-talamičkim aktivirajućim sistemom, ERTAS [10] - i potom prepisivana u svesni sadržaj kvantno-elektrooptičke akupunkturne mreže individualne svesti, posredstvom EM polja moždanih talasa na svakih $\sim 0,1$ s - generišuću tako normalni "tok svesti" [2-4]).

MOLITVA ZA GLOBALNO REPROGRAMIRANJE KONFLIKATA

Posebno bih istakao *prelazna stanja svesti*, prvi put teorijski predskazana mojim biofizičkim relativističkim modelom izmenjenih i prelaznih stanja svesti [2-5], koja bi mogla biti biofizička osnova (pored ostalih transpersonalnih komunikacija) anticipacije u intuiciji, prekogniciji i dubokim kreativnim uvidima. Treba dodati da ono što se zaista *anticipira* u prelaznim stanjima individualne svesti moglo bi biti *evoluirano stanje kolektivne svesti* u nekom budućem trenutku (kojem naša individualna svest ima mogućnost pristupa, pošto je sastavni deo kosmičke kolektivne svesti - Boga!?), što se kvantnomehanički opisuje njenom determinističkom (Šredingerovom) evolucijom. U tom smislu, sasvim je moguće da postoje jake *preferencije* za individualnu ili kolektivnu budućnost, određene spiritualnim interpersonalnim opterećenjima, kako se tvrdi u tradiciji Istoka. Međutim, anticipirano stanje može se redefinisati izmenom početnog stanja više misaono-emocionalno povezanih individualnih svesti a time i kolektivne svesti, menjajući anticipirane preferencije za individualnu ili kolektivnu budućnost [5]. Ovo ostavlja prostor za *slobodnu volju* ukazujući na najefikasniju mogućnost uticaja na budućnost kroz kultivisanje *molitve za druge*, u skladu sa pravoslavnom tradicijom isihazma [11] i filozofijom slobode Berđajeva [8].

U tom kontekstu, *reprogramiranje molitvom* bi spadalo u transpersonalna relativistička *prostorno-vremenska tuneliranja svesti* jedne osobe u njenim prelaznim stanjima, pri čemu bi njena

mentalna adresa u tim stanjima bila vezana za drugu osobu, ali *posredstvom* prostorno-vremenski dislociranih moćnih elektromagnetno/jonskih spiritualnih struktura iz religijskih tradicija, koje bi utiskujući svoje snažne i pročišćene misaono/emocionalne sadržaje u akupunkturne sisteme obe interagujuće osobe kao neto-efekat vršile obostrano reprogramiranje (brisanje) poremećaja vezanih za neki njihov uzajamni psihosomatski konflikt [5]. Ovo bi moglo biti objašnjenje za posebnu efikasnost molitve sprovedene pred spavanje (što preporučuju sve religijske tradicije, kada se najlakše kontrolišu adresirani sadržaji svesti uoči prelaznog stanja budnost/spavanje), ali i razlog zašto monasi sprovedu molitvu i rano pred zoru, ili tokom produženog bdenja (kada je bioritam organizma u pospanom stanju na granici prelaznog stanja budnost/spavanje, čime se ne samo dobro kontrolišu adresirani sadržaji svesti već se ima i puna svesnost o neposredno dobijenim transpersonalnim informacijama u prelaznim stanjima svesti tokom molitvi, što svakako učvršćuje njihovu veru). Ovome bih dodao i mnoštvo empirijskih iskustava u prelaznim stanjima svesti svoga bližeg okruženja, što funkcioniše kao fizičko pravilo kroz sopstvenu kontrolu prelaznih stanja svesti pred spavanje i introspektivnu simboličku analizu povezanog sna, pojačanog mozgom pri buđenju.

Istakao bih da je molitva verovatno i najefikasniji način za *uklanjanje psihosomatskih poremećaja* prouzrokovanih međuljudskim konfliktima [5], pošto jednostrano uklanjanje poremećaja nekom terapeutskom tehnikom ostavlja neuklonjeni konflikt kod druge osobe, odakle će on biti ponovo obostrano indukovano u njenim prelaznim stanjima svesti sa (nesvesnim) mentalnim fokusom na prvu osobu. Ovo istovremeno ukazuje na izuzetan *praktičan značaj spiritualnog morala* i molitve za druge sa kojima smo u nekoj misaono-emocionalnoj vezi (kako bližnje tako i neprijatelje, jer tako se jedino mogu trajno iskoreniti uzajamni problemi u sebi i drugima), kroz obostrano pročišćenje misaono/emocionalnih fokusa i time obostrano poboljšanje psihosomatskog zdravlja i/ili uzajamnih odnosa. Čini se da zato *hrišćanstvo* toliko insistira na pokajanju i praštanju, što predstavlja odraz *spiritualne zrelosti* osobe [5]: to implicira obavezu duhovno zrelijih osoba da kroz molitvu pomažu u rasterećenju konflikata, i onda kada su one same žrtve sukoba ("A ja vam kažem: ljubite neprijatelje svoje, blagosiljajte one koji vas kunu, činite dobro onima koji vas mrze i molite se Bogu za one koji vas gone", Mt.5,44). Čak nije dopustivo ni da se vidi zlo u bližnjem i da se on osuđuje (drevna biblijska zapovest dana čoveku u Raju, koja zabranjuje kušanje "s drveta od znanja dobra i zla" - *kod drugih* - "jer u koji dan okusiš s njega umriješćeš" (Post.2,17), čije je kršenje dovelo do *Adamovog grehopada* i posejalo klicu budućeg "terora istorije"), insistirajući samo na ličnom pokajanju i praštanju, što jedino vodi konačnom rasterećenju misaono/emocionalnih konflikata. Dodajmo, imajući u vidu ulogu mentalno opterećujućih sadržaja u *post-mortem* spiritualnoj evoluciji jonske strukture umirućeg, da to implicira i značaj molitve za umrle sa mogućnošću naknadnog rasterećivanja konflikta i uticaja na spiritualnu evoluciju duše umrlog (ali i preferencije za individualnu i/ili kolektivnu budućnost potomstva).

DRUŠTVENE IMPLIKACIJE

Vidi se i da bi dublje razumevanje same prirode svesti i transpersonalnih fenomena moglo ubrzo dovesti i do *naučnog razumevanja* nekih fundamentalnih *filozofsko-religijskih pitanja* (poput tri ključna Kantova pitanja - postoji li Bog, ima li života posle smrti, postoji li slobodna volja - na koja će odgovori po svojoj prilici biti pozitivni [5]). Verujem da će civilizacija kroz *sintezu* savremenih naučnih saznanja iz oblasti svesti i višemilenijumskih religijskih iskustava različitih tradicija, u bliskoj budućnosti doživeti renesansu *modela ponašanja* baziranih na iskonskim duhovnim moralnim načelima *milosrđa*, i da će novi milenijum biti obeležen mudrošću, kako bi istorija (u osnovi netolerantnog ponašanja, u ovim ili onim istorijskim kontekstima) postala istinska učiteljica života, bez potrebe da se svaka generacija uči na sopstvenim bolnim iskustvima.

Odlučujuću ulogu u ovom procesu mogle bi da odigraju *sve verske zajednice*, kultivirajući istinski *duhovni moral* i apsolutnu (ne deklarativnu, kao do sada kroz istoriju) međuljudsku, međuetničku i međureligijsku *toleranciju*, kao i meru ponašanja pojedinaca iz *perspektive smrti*, odnosno količine generisanih i nereprogramiranih psihosomatskih konflikata do trenutka smrti, koja određuje *spiritualnu evoluciju* duše umrlog ali i *preferencije* za individualnu i/ili kolektivnu budućnost potomstva - koju je moguće značajno izmeniti jedino kroz *upražnjavanje molitve* za svoje bližnje i svoje neprijatelje, i sledstveno *globalno reprogramiranje* prostorno-vremenske mreže *kolektivne svesti*.

Zato smatram, zbog istorijskih ponavljanja tragičnih balkanskih golgota, da u *interesu budućnosti* našeg potomstva moramo kolektivno učiniti napor za *stalno reprogramiranje molitvom* svoga individualnog misaono/emocionalnog okruženja, čime ćemo doprineti renesansi duhovnih moralnih načela milosrđa i ostvarenju civilizacije bez besmislenih i bolnih međuljudskih, međuverskih i međuetničkih konflikata. Sve drugo, uključujući i krajnje dobronamerna *racionalna ubeđivanja* i pozivanje na velike principe i "grešni ponos" (koji nas najpre bezazleno razdvajaju, a potom često spontano rađaju velike konflikte: "Put do Pakla popločan je dobrim namerama!"), pojačavaće postojeća misaono-emocionalna opterećenja ljudi i *uvećavaće zlo u svetu* - beznadežno udaljavajući pojedince, narode i čitav ljudski rod od duha zajedništva i krajnjeg ideala bezgrešnog (isceljenog/zdravog) stanja individualne i kolektivne svesti.

Čini se da je zato praktikovanje *molitve za druge* sudbinsko individualno i društveno pitanje, *nezavisno od razlika* religijskih tradicija i dogmatskih sistema - jer bolji pojedinci znače i bolje društvo - koje je zbog svojih restriktivnih zakona nužno "starozavetno" [8], ali pojedinci kroz dosledno "novozavetno" ponašanje i milosrdnu molitvu za druge stvaraju i *bolje društvo* sa smanjenim opterećenjima kolektivne svesti, sa manje međuljudskih sukoba i psihosomatskih bolesti, u kojem se u krajnjoj liniji i sami zakoni doživljavaju manje restriktivno.

ZAKLJUČAK

Podvucimo na kraju, da *realnost* transpersonalnih religijskih fenomena implicira *duhovnu obavezu* svakog pojedinca da rastereti svoje mentalno okruženje i tako doprinese *potpunom rasterećenju kolektivne svesti* i "kraju istorije" sukoba, čime se daje *puni smisao* životu svakog pojedinca bez obzira na njegov socijalni status - što je svakako fundamentalno pitanje i *mentalne higijene i građanske pristojnosti*, odnosno i duhovnog i građanskog morala.

To ukazuje i na *puni značaj religijskog obrazovanja i ponašanja*, i na putokaz za *duhovnu obnovu* našeg društva ali i čitave civilizacije, sa teško obremenjenom kolektivnom svešću!

LITERATURA

1. www.dukenews.duke.edu 1998, 9 Nov., News (Medical Center News Office, Duke University, NC, USA); Pregled prethodnih sporadičnih sličnih studija može se naći u knjizi L.Dossey, *Healing Words: The Power of Prayer and The Practice of Medicine* (Harper Paperbacks, New York, 1993).
2. D.Raković, *Osnovi biofizike* (Grosknjiga, Beograd, 1994; 1995), Gl. 5-6; Grupa autora, *Anti-stres holistički priručnik: sa osnovama akupunkture, mikrotalasne rezonantne terapije, relaksacione masaže, aerojonoterapije, autogenog treninga i svesti* (IASC, Beograd, 1999).
3. D.Raković, *Neural networks, brainwaves, and ionic structures: Acupuncture vs. altered states of consciousness*, *Acup. & Electro-Therap. Res.*, Int. J. 16 (1991), pp. 89-99; D.Raković, *Brainwaves, neural networks, and ionic structures: Biophysical model for altered states in consciousness*, in D.Raković & Dj.Koruga, eds., *Consciousness: Scientific Challenge of the 21st Century* (ECPD, Belgrade, 1995; 1996); D.Raković, *Prospects for conscious brain-like computers: Biophysical arguments*, *Informatica* (Special Issue on Consciousness as Informational Phenomenalism) 21 (1997), pp. 507-516.
4. D.Raković, *Hierarchical neural networks and brainwaves: Towards a theory of consciousness*, in Lj.Rakić, G.Kostopoulos, D.Raković, and Dj.Koruga, eds., *Brain and Consciousness: Proc. ECPD Workshop* (ECPD, Belgrade, 1997); D.Raković, *On brain's neural networks and brainwaves modeling: Contextual learning and psychotherapeutic implications*, *Biomedical Research in 2001: 2nd Proc. IEEE/EMBS (Vic)* (IEEE/EMBS Victorian Chapter, Melbourne, Australia, 2001).
5. D.Raković, *Transitional states of consciousness as a biophysical basis of transpersonal transcendental phenomena*, *Int. J. Appl. Sci. & Computat.* 7 (2000), pp. 174-187; D.Raković, *Biophysical frontiers of holistic psychosomatics*, *Proc. 3rd Int. Multi-Conf. Information Society IS'2000, New Science of Consciousness* (Information Society, Ljubljana, 2000); D.Raković, *Consciousness-based biophysical frontiers of complementary medicine*, *Biomedical Research in 2001: 2nd Proc. IEEE/EMBS (Vic)* (IEEE/EMBS Victorian Chapter, Melbourne, Australia, 2001).
6. Z.Jovanović-Ignjatić and D.Raković, *A review of current research in microwave resonance therapy: Novel opportunities in medical treatment*, *Acup. & Electro-Therap. Res.*, The Int. J., 24 (1999), pp. 105-125; D.Raković, Z.Jovanović-Ignjatić, D.Radenović, M.Tomašević, E.Jovanov, V.Radivojević, Ž.Martinović, P.Šuković, M.Car, and L.Škarić, *An overview of microwave resonance therapy and EEG*

- correlates of microwave resonance relaxation and other consciousness altering techniques, *Electro- and Magnetobiology* 19 (2000), pp. 193-220; D.Raković, Biophysical bases of the acupuncture and microwave resonance stimulation, *Physics of the Alive* 9 (2001), pp. 23-34.
7. D.Raković, Consciousness and quantum collapse: Biophysics versus relativity, *The Noetic J.* 1 (1997), pp. 34-41; D.Raković, M.Dugić, M.M.Ćirković, Makroskopski kvantni efekti u biofizici, *Nauka Tehnika Bezbednost* No. 1 (2001), str. 161-178, kao i *Satelitski simpozijum epoha kvanta: 100 godina od otkrića kvanta* (ANU Republike Srpske, Banja Luka, 2001); M.Dugić, M.M.Ćirković, and D.Raković, On a possible physical metatheory of consciousness, *Open Systems and Information Dynamics*, in press (2002).
 8. N.Berđajev, *Filosofija slobode* (Logos Ant, Beograd, 1996).
 9. M.Elijade, *Vodič kroz svetske religije* (Narodna knjiga-Alfa, Beograd, 1996).
 10. K.R.Poper and J.C.Eccles, *The Self and Its Brain* (Springer, Berlin, 1977), Chs. E2,8; B.J.Baars, *A Cognitive Theory of Consciousness* (Cambridge Univ. Press, Cambridge, MA, 1988).
 11. J.Vlahos, *Pravoslavna psihoterapija: svetootačka nauka* (Pravoslavna misionarska škola pri hramu Sv. Aleksandra Nevskog, Beograd, 1998).